

Neděle 9. 9. 2018 v 14³⁰ v kostele sv. Matěje

HORA FUGIT ve spolupráci s Komunitním centrem MATĚJ na Praze 6
si Vás dovolují pozvat na úvodní koncert cyklu

VIA MELODICA

B & **M** aneb **C**esta **M**elodie

přibližující krásu **mariánských svátků** a věnovaný ke cti **sv. Ludmily** (860–921), manželky českého knížete **Bořivoje I.**, vychovatelky **sv. Václava**, mučednice a **patronky vychovatelů**.

Vzácným hostem je sólista předních českých scén

ROMAN JANÁL

DÁLE ÚČINKUJÍ

Martina Čabanová – hoboj

Beata Altior – housle

Josefína Matyášová – housle

Tomáš Gabriel – viola

Matyáš Keller – violoncello

Mikoláš Troup – varhany

Připravila **Beata Altior** a slovem provází **František Špaček**.

PROGRAM

J. S. Bach: Kantate „**Ich habe genug**“, BWV 82

G. F. Händel: Árie z oratorií „**Saul**“ / „**Samson**“ / „**Judas Maccabeus**“

Tuto kulturně-vzdělávací akci finanční podporuje **MČ Praha 6**

MARIÁNSKÉ SVÁTKY se prolínají celým rokem. Není měsíce, kdy bychom neměli nějakou připomínku P. Marie – a to nejen událostí z jejího života, ale i významných dní s ní spojených během křesťanské historie. Ať už je to **Panna Maria „Sněžná“** spojená se znamením, kde se má postavit její kostel (roku 352), nebo **„Růžencová“** (dříve „Vítězná“) spojená s vítězstvím křesťanských vojsk nad Osmanskými Turky v bitvě u Lepanta (roku 1571) a další. V měsíci září slavíme hned tři svátky: **Narození P. Marie** (8. září), **Jména P. Marie** (12. září) a svátek **P. M. Sedmiboletné** (15. září). První ze symbolických bolestí P. Marie se odehrála 40 dní po Ježíšově narození, kdy jej Josef s P. Marií přišli podle židovského zákona představit do chrámu a při odchodu se setkali se starcem Simeonem. Ten pronesl vděčný chvalozpěv Bohu a Marii předpověděl: *„...i tvou vlastní duší pronikne meč.“* O této události se rozjímá v Bachově kantátě „Ich habe genug“, kterou dnes uvádíme.

SVATÁ LUDMILA (nebo také **Lidmila**) slaví svátek **16. září**. Pocházela z malého slovanského kmene **Pšovanů** a narodila se na hradě Pšov (dnešní Mělník). Kníže **Bořivoj**, první historicky doložený Přemyslovec, ji pojal za svoji manželku. Oba vzešli z pohanských kořenů, ale díky misii sv. Cyrila a Metoděje přijali křesťanství (r. 882). Jejich syn **Vratislav** byl otcem **sv. Václava**. Ludmila požádala Václavovy rodiče, Vratislava a **Drahomíru**, aby ho směla vychovávat. Souhlasili. Vratislav zemřel dříve, než Václav dosáhl plnoletosti. Do té doby za něho vládla jeho matka Drahomíra. Ta ovšem zůstávala v pohanství a žárlila na svoji tchyni Ludmilu, její vliv i dobrou pověst. Nenávist Drahomíry došla tak daleko, že najala **Kumana** a **Tumana**, aby starou ženu, sídlící na **Tetíně**, zavraždili. Dle legendy Ludmila prosila své vrahy, aby jí stáli hlavu, aby i ona mohla prolít svou krev jako mučednice. Vrahové však na to nedbali a uškrtili ji jejím vlastním závojem nebo prostěradlem. Proto se závoj stal Ludmiliným atributem.

Když se kníže Václav ujal vlády, nechal slavnostně převést tělo svojí babičky z Tetína do **Prahy** a uložit je v **kostele sv. Jiří** (kolem r. 926). Touto událostí vešla Ludmila do obecného povědomí jako světice, třebaže nikdy nebyla svatořečena. Světci (převážně mučedníci) z ranějších křesťanských dob se dostali mezi svaté na základě tradiční úcty dlouhodobě jim prokazované, aniž by u každého z nich jmenovitě probíhal složitý proces svatořečení, tak jak jej známe dnes. Ludmila symbolicky otevírá české nebe a **je patronkou nejen vychovatelů, ale i vinařů**.

V souvislosti se křtem a šířením křesťanství se uvádí, že Ludmila založila „Svatováclavskou vinici“ na Mělníce, kde sv. Václav vlastníma rukama víno ke mši sv. připravoval. Tento výjev zachycuje malba v presbytáři **kostela sv. Václava na Praze 6**. Do souvislosti s dalším českým světcem, **sv. Ivanem**, dává Ludmilu jedna z legend, která zmiňuje i pohanské tradice té doby. Podle této legendy Ludmila obětovala ještě své pohanské bohyni, aby zachránila kraj před suchem. Ale až přímluva svatého Ivana zajistila, kýžený déšť. Možná i proto je v refektáři benediktinského kláštera ve **Sv. Janu pod Skalou**, kde měl sv. Ivan poustevnu, vyobrazena Ludmilina hostina na Tetíně. Ačkoliv sv. Ludmila byla výrazná a silná žena s velkým vlivem, doba, v níž žila, kladla větší důraz na jiné než ženské ctnosti, kterými jsou výchova dětí a péči o chudé. Její pozdější význam patronky částečně upozadila sláva jejího vnuka sv. Václava. V 19. stol. se jí dostalo více pozornosti. Vždyť i **Antonín Dvořák** napsal rozsáhlé oratorium **Svatá Ludmila**.

PROGRAM

♠ Varhanní improvisace

♠♠ Johann Sebastian BACH (1685-1750)

Kantate „Ich habe genug“ BWV 82

- Aria: **Ich habe genug**
(Došel jsem ku konci)
- Recitative: **Ich habe genug. Mein Trost ist nur...**
(Došel jsem ke konci.
Moje jediná útěcha spočívá v tom, že chci být Ježíšův a on můj)
- Aria: **Schlummert ein, ihr matten Augen**
(Zdřímněte si, unavené oči)
- Recitative: **Mein Gott! Wenn kömmt das schöne: Nun!**
(Můj Bože! Kdy konečně přijde to krásné „ted“!)
- Aria: **Ich freue mich auf meinem Tod**
(Již se těším na svoji smrt)

♠♠♠ Čtení z legend o sv. Ludmile & varhanní improvisace

- *Fuit in provincia Bohemorum* (20. léta 10. století)
- *Kosmova Kronika česká* (1125)
- *Homilie Factum est* (konec 11. století)
- *Václav Hájek z Libočan, Kronika česká* (1541)
- *Drahá Perla: V temnosti pohanské zrozená* (1719)
- *J. Schiffner, Vypsání životů svatých patronů českých* (1801-1802)

♠♠♠♠ Georg Fridrich HÄNDEL (1685-1759)

- **Ouverture in D, HWV 337**
- Oratorium **Saul**
árie Saula „**With Rage I shall burst**“
- Oratorium **Samson**
árie Manoaha „**Thy glorious deesd inspired my tongue**“
- Oratorium **Judas Maccabeus** – árie Simona „**Arm, arm yea brave**“